

פניני קדוש

לאור תורתו של כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א

יוצא לאור על ידי מערכת "מסילות באור החסידות" שע"י מכון אור הצפון דחסידי בעלזא

לעילוי נשמת הרבני החסיד המפורסם מוהר"ר ר' מנחם שמואל חיים בן הרה"ח ר' אפרים ז"ל פריערמאן

א ווארט אויף די פרשה

לימוד התורה מגין מן העבירה - גם לאחר הלימוד

יערוף כמטר לקחי תול כטל אמרתי כשעירי עלי דשא (דברים לב, ב). וב"ספרי": מה שעירי מכפרים אף דברי תורה מכפרים.

יש לפרש עפ"י דברי התוס' (שבועות יג, א ד"ה דעבד): "אף על גב... שאין קרבנות מכפרין על עבירות של אחר כך אפילו בו ביום... שאני שעיר המשתלח דכתיב ביה (ויקרא טז, טז) 'כי ביום הזה יכפר עליכם לטהר אתכם מכל חטאתיכם', משמע דכל היום יכפר".

ומבואר, שיש יתרון לשעיר המשתלח על פני שאר הקרבנות, כי שאר הקרבנות הן כפרה רק על עבירות שעשה קודם הקרבנות, ואילו שעיר המשתלח מכפר גם על העבירות שייעשו לאחר שילוחו.

והנה, מצינו בחז"ל (סוטה כא, א) במעלת עסק התורה שהיא מגינה על האדם מן העבירה גם "בעיני דלא עסיק בה", והיינו, שכאשר מתחיל האדם את יומו עם עסק התורה, אז יפה כוחה להגן עליו מן העבירה גם לאחר שכבר סגר את הגמרא, במשך כל היום כולו.

הוא המכוון בדברי הספרי: "מה שעירי מכפרים" - גם על עבירות שייעשו לאחר מכן במשך היום, "אף דברי תורה מכפרים" - מגינים מן העבירה גם לאחר שכבר סגר את הגמרא ופנה לעסוק בצרכי פרנסתו וכדו'.

(סעודה א' תשל"א)

ע"י תורה ותפלה נמשכים חסדים על ראש בני-ישראל וגבורות על ראש שונאי ישראל

יערוף כמטר לקחי תול כטל אמרתי כשעירי עלי דשא (דברים לב, ב).

ידוע שביבול"ם היו שני שעירי, "שעיר לה" ו"שעיר לעזאזל". השעיר לה' הוא מצד מדת החסד (הו"ה הוא חסד), ואילו השעיר לעזאזל הוא מצד מדת הגבורה.

וביאורו הוא, כי השעיר לה' נועד להמשיך חסדים ורחמים על ראש בני-ישראל, ואילו השעיר לעזאזל נועד לשלח את הגבורות והדינים - שהיו אמורים לחול על בני-ישראל מחמת חטאייהם ופשעיהם - אל ארץ גזירה, למקום הקליפות והסטר"א אחרא ("זה היה כונת שעיר המשתלח, שהיו שולחין הכנסת ישראל כל העונות... אל המדברה - למקורו ושורשו, ואז ריע נמשך אל מקורו וקובעין לו שם דוכתא בתהומא רבא". "אוהב ישראל" פר' קורח), ובכך הסיטו אותם מעל ראש בני-ישראל על ראש שונאי ישראל.

והנה מודעת זאת שהתפילה "מהפכת דעתו של הקב"ה ממדת אכזריות למדת רחמנות" (סוכה יד, א), וכך גם עסק התורה ממשיכה רחמים וחסדים וברכות עד בלי די, כפי שלמדנו מדברי רז"ל (אבות פ"ג מ"ו), שהפסוק (שמות כ, כא) "בכל המקום אשר אזכיר את שמי אבוא אליך וברכתיך" מוסב על עסק התורה.

אך עדיין לא ידענו שיש בכח התורה והתפלה להסיט את התוכחות והפורעניות מראש בני ישראל על ראש שונאי ישראל.

ולכן מלמדנו הכתוב: "יערוף כמטר לקחי תול כטל אמרתי" - מוסב על תורה שהיא "לקח טוב" ועל תפילה הנאמרת במאמר הפה, ורב חילם וכוהם "כשעירי עלי דשא", כי כמו שמצינו בשעירי לה' ולעזאזל שהמשיכו חסדים על בני ישראל והסיטו את הגבורות על אויבי ישראל, כך בזמן הגלות, התורה והתפלה פועלות בתרתי, הן להמשיך חסדים על בני א-ל ח', והן להעביר את הגבורות והפורעניות על השונאים והאויבים.

(סעודה ב' תשל"א)

כשבנ"י עוסקים בתורה ומצוות לצורך עצמם - ההשפעה היא לפנים משורת הדין

האזינו השמים ואדברה ותשמע הארץ אמרי פי (דברים לב, א).

יש לבאר בדרך רמז עפ"י עובדא דהוי, שפעם בימיו של הרבי ר' ברוכל ממעזיבו זי"ע התעורר קטרוג גדול על בני-ישראל, שכל תפלותיהם ומעשייהם הטובים בימים אלו מעורבים עם כוונה לצורך עצמם - כדי שיושפע עליהם שפע טוב וכל מיני ברכות, וגלל כן אינם ראויים לקבל השפע.

עמד הרבי ר' ברוכל כבן המתחטא לפני אביו, ואמר: "רבונא דעלמא כולא, אכן, אמת הוא הדבר שבני-ישראל עוסקים בתורה ובתפלה וקיום המצוות לצורך עצמם, אך דייקא משום כך אני מבקש ממך שתתנהג עם בניך מדה כנגד מדה, וכשם שהם עושים מצוות למענם - לצורך עצמם, כך גם אתה תשפיע להם שנה טובה ומתוקה, למענך דייקא, ולא למענם, 'עשה למענך והושיענו'..."

דבריו נתקבלו בשמים, וממעון הברכות נשמע הקול "למעני למעני אעשה" (ישעי' מח, יא), וניתן לישראל שנה מלאה וגדושה עם השפעות טובות. ע"כ.

היוצא לנו מסיפור זה, שכאשר בני-ישראל עוסקים בתורה ומצוות לצורך גבוה - לשם שמים, אז מצד שורת הדין הם זוכה לשפע רחמים וחסדים, ואולם כשהם עוסקים בתורה ומצוות לצורך עצמם, אז מצד שורת הדין מתעוררת עליהם קטרוג, והצדיקים מוצאים דרכים ואמתלאות איך להמשיך עבורם את ההנהגה של "וחנותי את אשר אחון" - אף על פי שאינו הגון, ו"רחמתי את אשר ארחם" - אף על פי שאינו הגון" (ברכות ז, א).

והנה, איתא בגמרא (פסחים ג, ב): "כתיב (תהלים נה, יא) 'כי גדול עד שמים חסדך', וכתיב (שם קח, ה) 'כי גדול מעל שמים חסדך', הא כיצד, כאן בעושיין לשמה וכאן בעושיין שלא לשמה", ולפי זה, "שמים" מרמז על העוסקים בתורה ומצוות לשם שמים (ששכרם הוא "מעל שמים"), ו"ארץ" מרמז על העוסקים בתורה ומצוות עם פניות (ששכרם הוא רק בארץ - "עד שמים").

זהו שאמר הקב"ה: "האזינו השמים", כאשר בני-ישראל מאזינים לתורה ומצוות בבחינת "שמים", דהיינו, לשם שמים, אז "ואדברה", דיבור הוא קשה - דין, דהיינו, שאז ההשפעה ניתנת להם מצד שורת הדין, אולם, "ותשמע הארץ", כאשר השמיעה לתורה ומצוות היא בבחינת "ארץ", דהיינו, עם פניות, אז "אמרי פי", אמירה היא רכה - חסד ורחמים, דהיינו, שאז הם צריכים לקבל ההשפעה ע"י המשכת רחמים וחסדים לפנים משורת הדין.

(סעודה א' תשל"ז)

עצה לקבלת התפלות - ע"י העלאת עניני ארציות לגבוה

ובאופן נוסף יתבאר הפסוק הנ"ל עפ"י דברי ה"תרגום יונתן" על הפסוק (ויקרא כ, יז) "והתקדשתם והייתם קדושים" - ותתקדשון ותהון קדישין בגופיכון מטול דאקבל ברעוא צלותכון", והיינו, שכאשר האדם מקדש את עצמו גם בעניני הגוף, באופן שגם אכילתו ושתייתו ושניתו הן לצורך עבודת קונו, הריהו זוכה ש"אקבל ברעוא צלותכון".

זהו אומר: "האזינו השמים ואדברה", אם תרצה שיאזינו בשמים את דיבורי תפלתך, אזי העצה לכך היא "ותשמע הארץ אמרי פי", שגם עניני הארציות יהיו בכלל "אמרי פי" - בכלל תורה ומצוות.

(סעודה א' תשל"ד)

מצטרפים לאמירת אלפי פרקי תהלים, לזכות כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א, מידי יום ביומו
חינוג למערכת 'על הצדיקים': 145-2222-077(972) ופעלז לפי ההוראות, לקבלת קאפיטל תהלים קבוע.

איך לא מהרת המלט על נפשך?!

מי חכם ויבן אלה נבון וידעם כי ישרים דרכי ה' וצדיקים ילכו בהם ופושעים יכשלו בהם (הושע יד, ט).

יש לפרש עפ"י המשל הידוע המובא ב"שערי תשובה" (שער א אות ב) בשם המדרש (קהלת ז, א, ב): "משל לכת של לסטים שחבשם המלך בבית האסורים, וחתרו מחתרת, פרצו ויעברו ונשאר אחד מהם, בא שר בית הסוהר וראה מחתרת חתורה והאיש ההוא עודנו עצור, ויך אותו במטהו, אמר לו: קשה יום, הלא המחתרת חתורה לפניך, ואיך לא מהרת המלט על נפשך?!"

והכי נמו, 'החוטא כאשר יתאחר לשוב מחטאתו יכבד עליו מאד ענשו בכל יום, כי הוא יודע כי יצא הקצף עליו ויש לו מנוס לנוס שמה, והמנוס הוא התשובה, והוא עומד במרדו והנו ברעתו, ובידו לצאת מתוך ההפכה, ולא יגור מפני האף והחמה, על כן רעתו רבה". ע"כ.

מחותרת זו חתורה לפני כל אחד מישראל במשך כל חודש תשרי, כאשר הסיוע לתשובה ניתן לו בעיקר בזמנים הגבוהים והנעלים של ר"ה יום כיפור וסוכות, והאיש המשכיל יצל לקבל הסיוע בשתי ימים, להתעורר בתשובה ולנוס מבית האסורים, ולהזדכך ולהתמרק ולהתקרב אל הקב"ה, ואילו הסכל והכסיל לא יצל ימים אלו לתשובה ופשוש המעשים כדבעי, ואז הזעקה נזעקת מאליה: "איך לא מהרת המלט על נפשך?!"... זוהי תביעה חזקה שאין עליה תשובה.

והנה, ענין התשובה נלמד מהפסוק (תהלים כה, ה) "טוב וישר ה' על כן יורה חטאים בדרך", ופירש רש"י: "טוב וישר ה' - וחפץ להצדיק בריותיו. על כן יורה חטאים בדרך" - תשובה". מעתה מתוך לחיך מאמר הכתוב שלפנינו: "מי חכם ויבן אלה" - רומז על ראש השנה שבו תוקעים בשופר שהיא "חכמה ואינה מלאכה" (ר"ה כט, ב), "נבון" - רומז על יוה"כ שבו מתעוררים בתשובה עילאית, בבחינה דכתיב (ישעי' ה, ט) "ולבבו יבין ושב ורפא לו", ו"ידעם" - מוסב על סוכות שבה מושפעת דעת דקדושה, כמו שכתוב (ויקרא כג, מג) "למען ידעו דורותיכם" וגו', וזמנים אלו ניתנו לנו מחמת "כי ישרים דרכי ה'", והוא חפץ לסייע לנו לשוב בתשובה שלימה (כנלמד מהפסוק "טוב וישר ה'").

לעילוי נשמת אבי החסיד המפורסם הבלתי נשכח, אש קודש לבעליזא ר' אליכסנדר ב"ר אברהם צבי ד"ל פריעד (סעודה ג' תשמא)

עובדא הוי, ברבי שבת כורך-ספרים שעברו עליו הרבה שנים מעת נישואיו ולא נתברך בזרע של קיימא. הוא היה עני מרוד, ולא היתה לו פרוטה לפרוטה. פעם היה מצבו כבי רע, ונכנס לשב"ק כשהוא ריק מכל, ללא פת לחם וללא שאר מאכלי השבת. הוא לא התעצב על לבו כלל, אלא היה שרוי בשמחה יתירה, ובמשך זמן הסעודה היה מרקד בכל עוז לפני קונו, ובגמר הריקוד הראשון, אמר להקב"ה: "רבונו של עולם, יהא חשוב בעיניך ריקוד זה כאילו קידשתי על היין", ואחר כך רקד שוב בכל כוחו, ואמר: "רבונו של עולם, ריקוד זה ייחשב בעיניך כאילו אכלתי פת", וכך עשה עבור הדגים, המרק והבשר.

ונשנו הריקודים ביתר שאת גם בסעודת יום השבת, כאשר עבור כל מאכל הוא מרקד ומפזז בהתלהבות לפני ה'. אחר כך סיפר זאת להבעש"ט הק' ז"ע, והבעש"ט הק' התפעל מאד מזה, ואמר לו: "תדע, שריקודים אלו עשו רושם גדול בשמים, ובזכותם תושע בעוד שנה בנן זכר שיאיר את העולם באור תורה וחסידות".

ואכן, כעבור שנה נולד לו בנו יחידו, וייקרא שמו "ישראל" על שם הבעש"ט הק' שנפטר לעולמו באותה שנה.

(סעודה ב' פר' שלח תשלח)

מיוחדת היתה עבודתו הקדושה של המגיד מקאזניץ ז"ע בקריאת פרשיות התוכחה, כאשר דרכו היתה להמתיק את הדינים בשרשם בשעת הקריאה, ולהפוך בכך את הקללות לברכות.

כ"ק מרן מהר"ש ז"ע נסע לשם כך להסתופף בצל קדשו בשב"ק פר' בחוקותי, כדי לראות מקרוב את עבודת הקודש, וכאשר הגיע המגיד ז"ע לקריאת הפסוק (ויקרא כו, לא) "והשמותי את מקדשיכם ולא אריח בריח ניוחכם", צעק בקול גדול: "אוי רבונו של עולם, ווי דערלעבט מען שוין דאס?!"

ומובא ב"עטרת ישועה" (פר' בחוקותי אות טו) ביאור הענין: "ידוע שכל התוכחה מלאה טובות... רק לעיני בשר נראה שהם קללות ח"ו. והנה נודע אשר מן העשרה הרוגי מלכות וכדומה מכל הנהרגים ונשחטים על קדושת שמו יתברך עולה תענוג גדול למעלה אשר אין לשער, אבל אנו מתפללין בכל יום 'ואל תביאני לידי נסיון', שלא יהיה תענוג כזה למעלה מהריגות בפועל ח"ו, ואך די לנו במה שאנו מוסרין נפשנו על קדושת שמו יתברך בשעת קריאת שמע ותפלה בכח [ולא בפועל]..."

"וזהו והשימותי את מקדשיכם", שאבטל ואשבית ההקדשים בפועל, ואעשה כביכול זאת שממה, 'ולא אריח בריח ניוחכם', שאיני רוצה עוד לקבל תענוג כזה מן הנהרגים בפועל על קדושת שמו יתברך".

"וזאת היתה כוונת המגיד הקדוש ז"ע, מי יתן שיהיה כך בקרוב שלא יוכלו האומות העולם לצער אותנו להכריח אותנו לקידוש ה', ולא יהיה תענוג כזה למעלה רק מתורה ותפלה ומעשים טובים במיצוי הנפש".

כיוצא בזה סיפר הרה"צ ר' ישראל דוב אב"ד יאשינצא זצ"ל (בעל "בדיד הוהב"), שכאשר קרא המגיד הקדוש ז"ע את התוכחה בפר' תבוא, בהגיעו לפסוק (דברים כח, טו) "והיתה נבלתך למאכל לכל עוף השמים" וגו' שאג בשאגת ארי בקול חוצב להבות אש.

לאחר מכן בסעודת היום דיבר בקדשו: "היות כי התפילות צריכים להיות בדחילו ורחימו וככוונה רצויה, אז נקראת תפילה כשירה, ואם ח"ו אינה נכונה ואינה בדעת שלימה נקראת 'בליה', השומע תפלת כל פה רחמי מרובין על הבריות ונותן בלב האדם התעוררות מלעילא להתפלל פעם אחת בכוונה כראוי, אז התפלה עולה כראוי ונאחזין עמה כל התפילות שהיו מונחים בבזיון כולן יחד למכון שבתם להיות עטרה ליוצרים, וזהו הפירוש 'והיתה נבלתך', היינו התפלות הפסולות, 'לעוף השמים' שיעופו אל ארובות השמים ויתקבלו לרצון.

(קידושא רבה פר' בהר בחוקותי ופר' תבוא תשסו)

סיפר הרה"ק מקאמאנא ז"ע, שבהיות המגיד הקדוש ז"ע כבן שבעים שנה, נפטרה עליו אשתו, ולא רצה לישא אשה אחרת. לאחר ההייליגע טעג" שלח אליו ידידו הרה"ק החוזה מלובלין ז"ע לומר לו, שתפלותיו בימים אלו לא נתקבלו למעלה כהוגן כמו בכל שנה ושנה, והסיבה לכך היא מחמת שלא נשא אשה, ו"מאן דלא אתנסיב הוא פגים" (זה"ק ח"ג ה, ב).

המגיד הקדוש ז"ע קיבל את דבריו, ולאחר תקופה נשא אשה בזיוו"ש.

(ח' אלול תשסו)

פעם כשהיה הרה"ק ר' יצחק מראדיחוב ז"ע (חתן כ"ק מרן מהר"ש ז"ע) אצל הרה"ק ר' מאיר'ל מפרמישלאן ז"ע אמר לו רבי מאיר'ל בתוך הדברים: "דע לך, זה שחותנך מרפא חולים במישוש ידיו, הוא גנב זאת מהמגיד מקאזניץ".

כשחזר רבי יצחק לבעלזא סיפר לחותנו את דברי רבי מאיר'ל, ואז אמר לו חותנו כ"ק מרן ז"ע: "זה שאמר לך שלקחתי כח זה בגניבה מהמגיד ז"ע, אינו נכון, כי הוא נתן לי זאת בשתי ידים".

וסיפר לו כ"ק מרן ז"ע: "גופא דעובדא הכי הוה. באחת מנסיעותי ללובלין, פגש בי אדם אחד בדרך, ואמר לי: 'יונגערמאן, סע לקאזניץ', ולא שמת לב לדבריו, כי רציתי לנסוע למורי רבי החוזה הקדוש ז"ע. לאחר כמה פרסאות פגש בי שוב אדם זה ואמר לי כ"ל, ועדיין לא עשיתי כדבריו, וכאשר פגש בי בשלישית ואמר לי כן, הבנתי שיש דברים בגו, ושיינתי את דרכי לנסוע לקאזניץ אל המגיד הקדוש ז"ע". "כשהגעתי אל המגיד, הכניסו אותי לחדרו, וראיתי שוכב על מיטתו כשהוא חלוש ותשוש. כשהבחין בי המגיד ביקש ממני להתיישב על-ידו לצד מיטתו, ועשיתי כדבריו. אדהכי והכי נכנס אליו יהודי שהתלונן על כאבים חזקים בשיניו, נטל המגיד את ידי בידיו, אחז בשתים מאצבעותיי והולכין על פני שיניו של אותו חולה, ומישש עם אצבעותי במקום הכאב, ומיד נתרפא".

הפסוק כ"ק מרן ז"ע: "נו, הראית לדעת, שהמגיד הקדוש ז"ע העניק לי כח זה בשתי ידיו".

(ז"ך אלול תשסו)

מזרח זה נרדב ע"י ידידו הרה"ח ר' יצחק אייזיק פריעד שליט"א

לעילוי נשמת אבי החסיד המפורסם הבלתי נשכח, אש קודש לבעליזא ר' אליכסנדר ב"ר אברהם צבי ד"ל פריעד

תודתנו והוקרתנו נתונה לידידינו שתרמו מהוונם להצלחת הוצאת גיליון זה

Table with 4 columns listing names and addresses of donors who supported the publication of this issue. Each entry includes a name (e.g., הר"ח ר' יוסף יצחק כ"ץ שליט"א) and an address (e.g., לרגל שמחת הבר מצוה לבנו).

פרנס החודש

לעילוי נשמת מרת פייגא פערל ע"ה בת ר' נחמן ז"ל נלב"ע ו' תשרי תשמ"ח הונצח ע"י בנה ידידו הנדיב הנכבד והנגלה הרב שלמה איגל שליט"א

